І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 196. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 21-го ЖОВТНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 21, 1965 No. 196. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 20-го жовтня 1965.

В АМЕРИЦІ

ДОМІНІКАНСЬКА АРМІЯ 19-го ЖОВТНЯ ПОЧАЛА ЗБРОЙНО ОЧИЩУВАТИ ДОЛИНУ МІСТА САНТО ДОМІНГО від лівих елементів, які не хочуть віддати зброю. Внаслідок цієї акції виникли бої, під час яких кілька осіб були вбиті і кільканадцять поранені. Долина столиці нагадує недавні часи, коли повстанці полковника Каманя Деня воювали з військом цивільно-військової хунти. Ліві елементи в Санто Домінґо — це комуністи, підтримувані кубинським диктатором Кастром. Тепер Каманьо підтримує тимчасовий уряд, що його очолює Гектор Ґарсія Ґодой. Міжамериканські збройні сили в числі 10,200 вояків, не вмішуються до цієї боротьби. Між цими вояками є 8,500 американців. Ці збройні сили виступили б активно, коли б їх про це просив домініканський уряд.

У ВАШИНҐТОНІ ПОЧАЛИСЯ ПЕРЕСЛУХАННЯ ПРОВІДНИКА КУ КЛАКС КЛАНУ — 36-річного Роберта М. Шелтона, який займає пост „імперіяльного чарівника". Шелтона переслухує Палатна Комісія в справі протиамериканської діяльности. Він подав тільки своє ім'я і прізвище, вік і місце народження, а на всі дальші питання представника Комісії відмовився давати відповіді, заявляючи, що робить це на основі П'ятої, Першої, Четвертої і 14-ї Поправки до Конституції. Це саме заявили і його дружина та секретарка його канцелярії. Це слідство відбувається на рекомендацію президента Джансона, який навесні заявив, що треба конче взяти під контролю „це закаптурене товариство".

АНГЛІЙСЬКА КНЯЖНА МАРГАРИТА БУДЕ ГОСТЕМ В БІЛОМУ ДОМІ 17-го листопада. Вона приїде до ЗДА зі своїм чоловіком ерлом Сновденом на 20-денний побут вже 4-го листопада, а від'їде 24-го листопада. Княжа пара відвідає Сан Франсіско, Овкленд і Лос Анджелес в Каліфорнії, Туксон в Арізоні, Вашинґтон, Д. К., Ню Йорк та Об'єднані Нації в Ню Йорку. Княжна прилетить до Ню Йорку на летовище Кеннеді, щоб набрати пального і після півгодинного побуту полетить до Сан Франсіска, де почнеться її офіційна візита. В Ню Йорку 19-го листопада буде в готелі Валдорф-Асторія прийняття в пошану княжої пари. В столиці ЗДА буде княжна 4 дні.

АСТРОНАВТИ ДЖЕМІНІ-6 ФОТОГРАФУВАТИМУТЬ КОМЕТУ ІКЕЯ-СЕКІ. Астронавт капітан Волтер Шірра і майор Томас Стеффорд мають відлетіти в космос в понеділок 25-го жовтня в дводенну подорож довкола Землі. Під час цих кружлянь вони мають старатися зблизитися до ракети, яку випустять на дві години вчасніше від космічного корабля Джеміні-6. Астронавти на просьбу Аеронавтичної і Космічної Адміністрації мають фотографувати комету Ікея-Секі, яка в середу 20-го жовтня буде віддалена від Сонця на 300,000 миль. Давніше гадали, що вона налетить на Сонце і зникне, але тепер передбачають, що вона полетить попри Сонце і її тоді можна буде бачити.

ОСОБИСТІ ПРИБУТКИ АМЕРИКАНЦІВ У ВЕРЕСНІ Ц. Р. СТАНОВИЛИ $545.3 БІЛЬЙОНА в річному відношенні, на $13.3 більйона більше, як у серпні. Це збільшення сталося тому, що у вересні виплатили збільшені пенсії соціяльного забезпечення, і тому, що всі військовики дістали збільшені платні. Коли б не було цих двох збільшень, то особисті прибутки були б у вересні збільшилися тільки на $1.7 більйона і були б становили тільки $533.7 більйона в річному відношенні. Річне відношення дістаємо таким способом, що прибутки з одного місяця множимо через 12.

У СВІТІ

ІНДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЛЯЛЬ БАГАДУР ШАСТРІ ЗАЯВИВ, що всупереч натискові з різних індійських кіл — індійський уряд не буде здобувати атомової зброї. 80 послів індійського парляменту зголосили були петицію, щоб Індія — з уваги на загрози збоку Китаю і Пакістану — подбала за власну атомову зброю. Міністер оборони І. Б. Чаван заявив, що справа не в кількох атомових експериментах, а в такому будівництві атомового арсеналу, який переступає межі фінансових можливостей Індії. Індія могла б свою першу атомову бомбу осягнути до півтори року коштом лише 10 мільйонів дол.

В ЦЕНТРАЛЬНО-АФРИКАНСЬКІЙ МУРИНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ БУРУНДІ ПЕРЕВЕДЕНО невдачний державний переворот, в якому важко поранено прем'єра Леопольда Біґу. 55-річний король Мвамі Мвабутса IV втік з палати і скривався, поки льояльні йому частини війська не здавили бунту. У Бурунді до початку цього року було коло 100 комунокитайських „дипломатів", що їх видалив названий король під закидом, що вони створили собі там центрально для поширення заколоту в інших африканських країнах. У Бурунді є коло 3,000.000 чорних автохтонів, 3,500 европейців і 2.000 азійців. Це біла колись бельгійська колонія.

НА ПОЛІТИЧНІЙ КОМІСІЇ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ПРОМОВЛЯЛИ генеральний секретар У Тант і представник ЗДА для справ роззброєння Вільям Фостер у користь договору проти поширення атомової зброї. Микола Федоренко повторив давнє становище Москви, що не може бути мови про такий договір, поки ЗДА не виречуться проєкту про різнонаціональну атомову фльоту, яка ніби „перепачкувала б задніми дверми" атомову зброю в руки Західньої Німеччини. Звертають увагу, що Федоренко цим разом ні словом не згадував про В'єтнам та не таврував „американського імперіялізму".

ПРЕМ'ЄР АВТОНОМНОГО БІЛО-РАСОВОГО УРЯДУ РОДЕЗІЇ АЙЕН СМИТ ВІДКИНУВ пропозицію британського прем'єра Гаролда Вільсона, що до Родезії може приїхати з посередницькою місією делеґація, яку складатимуть кілька прем'єрів держав Коммонвелту. Смит заявив, що справа самостійности Родезії стосується тільки її та Британії і тому іншим країнам Коммонвелту нема туди ніякого діла. Британський уряд є проти проголошення самостійности Родезії, поки до правління в тій країні не будуть допущені також представники 4-ох мільйонів чорних автохтонів, над якими володіє меншина 225.000 білих.

НАСТУПНИК БРИТІЙСЬКОГО ПРЕСТОЛУ КНЯЗЬ ЧАРЛЬЗ ПЕРЕВЕДЕ три і пів місяці, почавши від 1 лютого наступного року у школі за 100 миль на північний схід від Мельборну в Австралії. Та школа призначена головно для „твердого фізичного вишколу" юнаків: кінна їзда по трудному терені, риболовля, таборування в австралійській джунґлі, довгі марші і т. п. фізичні вправи. Батьки Чарльза, який має 17 років, — королева Єлисавета і князь Філіп Единбурзький — висилають його туди на базі виміної програми тієї австралійської школи з англійськими школами.

АМЕРИКАНСЬКА ПРЕСА ШИРОКО ІНФОРМУЄ ПРО СМЕРТЬ Д-РА СТЕПАНА ВИТВИЦЬКОГО; ПОХОРОН ВІДБУДЕТЬСЯ В СУБОТУ 23-го ЖОВТНЯ

Ню Йорк. — „Ню Йорк Таймс", „Ню Йорк Гералд Трибюн" та інші американські газети в своєму виданні на 20-го жовтня 1965 подали обширні повідомлення про смерть сл. п. д-ра Степана Витвицького, який — як сказано в цих повідомленнях — „очолював український екзильний уряд" та „надіявся визволити Україну". В повідомленнях подано важливіші дати з життя й діяльности цього державного мужа, ім'я якого нерозривно зв'язане з довгим періодом визвольних змагань українського народу. Вістку про смерть Президента Української Народної Республіки в екзилі негайно передали в Україну могутні радіовисильні „Голосу Америки" й „Радіо Свобода". Д-р Степан Витвицький помер — як уже інформовано в попередньому виданні „Свободи" — у вівторок, 19-го жовтня вранці, на 82-му році життя. Похоронами займається з доручення Родини й окремого Громадського Комітету похоронне заведення Петра Яреми. З уваги на мале приміщення, це українське похоронне заведення винайміло для приміщення тіла Покійного похоронну каплицю Universal Funeral Chapel при Lexington Avenue & 52nd Street, де й відбуватимуться відправи Панахид і Парастасів за спокій душі Покійного впродовж трьох днів: середи, четверга і п'ятниці 20, 21 і 22-го жовтня о год. 8-ій ввечері. Похорон відбудеться в суботу, 23-го жовтня з української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку, де о год. 9:30 рано буде відправлена заупокійна Служба Божа. Цвинтар, на якому спочине Президент УНР в екзилі буде ще поданий до відома. В цій хвилині ще немає вісток про нове обсадження посту Президента УНР в екзилі. Заступником сл. п. д-ра Степана Витвицького на цьому пості є ген. Удовиченко в Парижі, а головою Виконавчого Органу УНРади є Микола А. Лівицький.

Сл. п. д-р Степан Витвицький
Президент Української Народної Республіки в екзилі

Президент Джансон видужує і починає працювати

Вашинґтон. — 19-го жовтня президент Джансон найбільше працював після операції, підписавши 21 закон, читав звіти та різні документи, які йому предложили його співробітники. Його пресовий секретар Білл Моєрс заявив, що це був перший день після операції 8-го жовтня, в якім Президент почувався найсильніше. Він півтори години проходжувався по шпитальному парку та розмовляв із зустрічними особами, зробивши півтори милі. Та Президент під час ходу відчуває ще болі в долішній частині живота і тому мусить ходити поволі та дуже обережно. Секретар Моєрс повідомив пресу, що в середу 20-го жовтня Президент перейде основні лікарські оглядини, які вирішать, як довго він ще мусітиме залишитися в шпиталі. Передбачено, що він вийде зі шпиталю цього тижня. В Білому Домі буде він кілька днів, після чого виїде на свою фарму до Тексасу. Президент розмовляв із п-і П. А. Фоґарті із Австралії, яка є туристкою в цій країні. Президент пригадав, що під час другої світової війни він був в Австралії в Мелборні, звідки є пані Фоґарті, і передав щирий привіт австралійському прем'єрові Робертові Мензіс. Джансон розмовляв із дружиною віце - президента Гюберта Г. Гомфрі, яку зустрів в парку та з усіми особами, що їх бачив під час проходу. По полудні президент найменував на асистентів Президента в справі державної безпеки Френсіса Батора та Р. В. Комера. Обидва вони працювали досі в штабі Крайової Ради Безпеки.

В Ню Йорку відбулася конференція УГВР

Ню Йорк. (Б. Ш.) — Представники делегатур Закордонного Представництва УГВР, Організації Українських Націоналістів закордоном, Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України, Українсько - Канадійського Товариства і Об'єднання к. вояків УПА, що творять політичне середовище УГВР, відбули тут в днях 16 і 17 жовтня ц. р. в готелі „Париж" свою річну конференцію. До президії конференції входили д р М. Малецький з Торонта — предсідник, Любомир Татух з Дітройту — заступник предсідника, мґр Богдан Шараневич з Нюарку — секретар. Від імені Координаційного комітету чотирьох, який узгіднює працю середовища УГВР, його голова д-р М. Прокоп, виголосив звітну доповідь про працю, проведену в минулому році, та схарактеризував елементи сили і слабости середовища. Він зокрема вказав на потребу організаційної спроможности поодиноких клітин у зв'язку зі збільшеною відповідальністю середовища за напрям і характер української визвольної політики. Доповідь на тему „Плян праці нашого середовища в ЗДА на тлі IX конґресу УККА" виголосив ред. Р. Ільницький. Провівши аналізу міжнародного становища українства в ЗДА та в Канаді, він вказав на найважливіші питання, що вимагають особливої уваги всієї суспільности. До таких проблем він зарахував стиль і зміст праці УККА на зовнішньому і внутрішньому відтинках. Редактор Роман Рахманний з Монтреалу говорив про можливості праці середовища УГВР в Канаді на тлі ухвал останнього конґресу КУК. Характеризуючи поодинокі українські політичні і громадські сили, доповідач визначив місце середовища в українсько-канадійському житті і показав шляхи здійснення основних завдань в найближчому часі. Передбачена на конференції доповідь д-ра Р. Борковського не відбулася з огляду на недугу доповідача.

Марія Дима обрана на голову Комітету Українок Канади

Вінніпеґ. — В першому дні Конґресу Українців Канади, в суботу 9 жовтня 1965, коли відбувалася загальна сесія, радив водночас З'їзд Комітету Українок Канади, що мав близько 200 делеґаток. У висліді його нарад, була обрана Домініяльна Екзекутива Комітету Українок Канади в такому складі: Головою Дом. Екзекутиви Комітету Українок Кнади стала Марія Дима, представниця Ліґи Українських Католицьких Жінок, заслужена і відома гром. діячка, почесна голова ЛУКЖ; її заступницями є пані: перша Марія Вавриков, друга Євгенія Ситник, третя Марія Марко, четверта Наталка Башук; секретарка Василина Кутна, кореспонденційна секретарка Анна Вах, касирка Феліція Цибульська; члени Дом. Екзекутиви Віра Бучинська, Емілія Канчір, Ольга Завісляк, Йосифина Климків і Мирослава Нарожняк.

ВІЙНА У В'ЄТНАМІ ПРОДОВЖИТЬСЯ ВНАСЛІДКУ ДЕМОНСТРАЦІЙ „ПАЦИФІСТІВ" У ЗДА

Гонґ Конґ. — Вся комуністична пропаґанда на азійському суходолі використовує останні демонстрації американських студентів проти політики Уряду у В'єтнамі, як буцім-то доказ, що американська політика не має підтримки в народі та що ЗДА будуть примушені відкликати свої війська з Південного В'єтнаму під натиском збоку власної публічної опінії. У цьому дусі принесла довге повідомлення комуно-китайська пресова аґенція Шін-гуа і по тій самій лінії йдуть передачі підпільної радіостації комуністичних партизанів у Південному В'єтнамі та коментарі північно - в'єтнамської преси. Очевидно, що південно-азійські і далеко-східні комуністи страшенне перебільшують розміри і характер отих студентських демонстрацій. Так, наприклад, північно-в'єтнамський часопис „Нган Дан" повідомив про „ґіґантську" демонстрацію у Ню Йорку проти офіційної політики американського уряду і про „найбільший похід, що його бачила П'ята Евню". Поминувши, що на П'ятій Евню в Ню Йорку відбувались вже маніфестаційні походи числом по 100.000 учасників, в даному випадку названий комуністичний часопис підніс число комуністичних демонстрантів в Ню Йорку до 25,000, хоч нюйоркська поліція подала максимальне число на 10.000. Американські коментатори знаходять в отих комуністичних голосах доказ на правильність передбачування, що ті „пацифістичні" демонстрації йдуть не тільки по лінії бажань політики Москви, Пейпінґу і Ганою, але й практично продовжують війну у В'єтнамі, бо породжують фальшиве переконання у комуністів, що в американському народі існує поділ на тлі політики у В'єтнамі та що такі демонстрації підірвуть мораль американських вояків на в'єтнамському фронті.

Концерт Ганни Шерей у Ню Йорку відбувся з великим успіхом

Ню Йорк. — Влаштований в суботу 16-го жовтня заходом Об'єднання Українських Письменників „Слово" під гаслом „Українські композитори й українська пісня в еміґрації" концерт відомої співачки Ганни Шерей пройшов з повним успіхом і причинився видатно до збільшення Літературно-Допомогового Фонду, створеного за ініціятивою „Слова". Відкрив концерт короткою промовою голова „Слова" Григорій Костюк і проводив ним, як конферансьє, Іван Керницький. На програму концерту Ганни Шерей, що їй акомпаніювала відома піяністка Калина Чічка-Андрієнко, склалися пісні опрацьовані видатними еміґраційними українськими композиторами, які живуть чи жили на еміґрації. Зібрана численно публіка обдарувала співачку й акомпаніяторку китицями цвітів і група прихильників таланту Ганне Шерей вручила їй на спогад мистецьку брошку - камею. Зібрані слухачі концерту вітали теж оваційно присутніх на залі композиторів, як також поетів — авторів виконуваних пісень, передаючи водночас вітання тим, що не змогли прибути. Програма концерту була завершена піснею Сосюри — Фоменка „Любіть Україну". Після закінчення концерту письменник Микола Понеділок повідомив, що почалася спонтанна збірка пожертв на Літературний Фонд, що її започаткували сумою $50 п-во М. Леваніхів. Увесь чистий прибуток з концерту був призначений Ганною Шерей на Літературно - Допомоговий Фонд, яка пожертвувала на ту ціль крім того теж $50, належних їй за витрати зв'язані з концертом.

ВІДКЛИКАННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ

Ню Йорк. — З уваги на те, що в п'ятницю, 22-го жовтня цього року відбудеться Панахида за померлого д-р Степана Витвицького, президента УНР в екзилі, призначені на цей день Загальні збори Українського Інституту Америки в Ню Йорку відкликано. Вони відбудуться 12 листопада ц. р.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ГОЛОВА СЗСУ-СП ВОЛОДИМИР ДОЛЕНКО ВИЇХАВ ДО ЕВРОПИ

Ню Йорк. — Голова Союзу Земель Соборної України — Селянської Партії, Володимир Доленко, що перебував протягом останнього півроку в ЗДА, відлетів в понеділок 11 жовтня ц. р. до Европи. Перед поворотом до місця свого постійного перебування в Західній Німеччині, Вол. Доленко має в пляні відвідати ще українські осередки в Англії та Франції.

ДОПОВІДЬ ПРО ТЕОРІЮ (ВИНИКНЕННЯ НАЦІЙ) І НАЦІОНАЛЬНИХ МОВ

Ню Йорк. — Мовознавча Комісія НТШ влаштовує в суботу 23 жовтня ц. р. в годині 6-тій вечером, в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку, чергову Наукову Конференцію. В програмі Конференції проф. д-р П. Ковалів виголосить доповідь на тему „Терія виникнення націй і національних мов". Доповідь є призначена для ширшого загалу громадянства.

ВИХОВНИЙ СЕМІНАР СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Ню Йорк. — Окружна Рада Союзу Українок Америки в Ню Йорку влаштовує в неділю 24 жовтня ц. р. о год. 3-ій по пол. в залі Українського Народного Дому Виховний Семінар з доповіддю п-і Христини Турченюк п. н. „Виховне значення іграшок". Доповідь буде ілюстрована іграшками. Щоб матері мали змогу взяти участь в семінарі, для їхніх дітей від 4 до 7 років буде діяти дитяча світличка в кімнаті УНДому ч. 32.

ВИСТАВКА ОБРАЗІВ С. КІНДЗЕРЯВОГО-ПАСТУХОВА

В неділю 24го жовтня ц.р. о год. 12 в пол. відбудеться в ґалерії Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку відкриття виставки образів Сергія Кіндзерявого-Пастухова. У запрошеннях, що їх розсилає мистець, звертається увагу, що він — релігійний маляр і портретист і що це п'ята з черги його індивідуальна виставка. Тепер він виступає з показом тільки красвидів, зібраних тематично і присвячених Україні, як спомини і враження. Всі картини мальовані прикметною тому мистцеві технікою - пастеллю. Виставка триватиме до 12 листопада, при чому вона буде відкрита по суботах і неділях від 12 в пол. до вечора та в середи і п'ятниці від 7 - 9 вечора.

ВІДКЛИКАННЯ МАЛОГО ЛІТЕРАТУРНО - МИСТЕЦЬКОГО ЯРМАРКУ В ЛМКЛЮБІ

З Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що з уваги на смерть д-ра Степана Витвицького, президента УНР в екзилі, і Панахиду по ньому, яка відбудеться в найближчу п'ятницю, — запланований на п'ятницю 22 жовтня Малий Літературно - мистецький Ярмарок — відкликається. Новий термін буде своєчасно проголошений.

Обласний Комітет Відділів УНСоюзу західньої і центральної Канади відбув свої другі загальні збори

Вінніпеґ, Ман. — Користаючи з рідкої нагоди, 8-го Конґресу Українців Канади, який відбувся у Вінніпеґу в днях 9 до 11 жовтня ц. р., Обласний Комітет Відділів УНСоюзу на Західню й Центральну Канаду відбув свої другі загальні збори, в яких узяли участь головний секретар УНСоюзу д-р Ярослав Падох та директор його канадійської канцелярії, гол. радний Богдан Зорич, учасники Конґресу КУК. Збори пошанував своєю приявністю голова Конґресу КУК, Микола Плав'юк. Перші основуючі збори цього Комітету відбулися рік раніше, 4-го вересня 1964 р., при співучасті головного предсідника УНСоюзу Йосифа Лисогора та головного контролера інж. Володимира Косара.

У зборах, які відбулися в приміщенні Александер Роял готелю, взяли участь 26 представників 13 Відділів УНСоюзу, здебільшого делеґатів на Конґрес КУК та чимало гостей. Збори відкрив та привітав приявних голова Округи мґр Іван Геврик. Привіт виголосив п. Богдан Зорич, а організаційну промову про стан УНСоюзу в цілій Канаді, а зокрема в її західній та центральній частині, виголосив д-р Ярослав Падох. Числами та фактами представив доповідач незадовільний стан праці канадійських Відділів в поточному році й підмітив конечність до кінця цього року надробити втрати й занедбання. Зокрема звернув увагу на потребу всецію використати численні й дуже важливі новості, введені УНСоюзом з днем 1-го липня ц. р., і спрямовані на те, щоб облегшити працю союзових організаторів та дати ще краще забезпечення та більш фахову обслугу нашій громаді. Поширення нового „товару", акцидентової і термінової грамот, є не тільки найкращим засобом збільшення числа членів УНСоюзу, але й є те, що нашій громаді є дуже потрібне — говорив доповідач.

Про плян праці в цім і наступному роках говорив Б. Зорич, вимагаючи, щоб канадійські Відділи придбали до кінця року бодай 400 членів, про плян праці на Заході Канади говорив мґр І. Геврик, а обласний організатор Володимир Гірняк, поділився з приявними своїми спостереженнями щодо праці в терені та про потребу забезпеченевого знання, щоб могти встоятися перед

(Закінчення на стор. 3-ій)

Д-р Волтер Уруський одержав стипендію на студії в ділянці фізіятрії

Н юЙорк. — Департамент фізичної медицини і регабілітації Медичного Центру Нюйоркського Університету признав д-рові Волтерові Уруському, відомому американському лікареві - науковцеві українського роду, спеціяльну стипендію на поглиблення студій в ділянці фізіятрії. Д-р В. Уруський працюватиме разом з д-ром Говардом А. Раском, піонером в названій галузі медицини і засновником першого в світі фізіятричного інституту при Нюйоркському Університеті. Фізіятрія займається діяґнозою і лікуванням хворіб з допомогою фізичних засобів, як холод, горяч, масажі, гідротерапія тощо. Застосовуються також різні методи мовної і психічної терапії. Д-р В. Уруський є членом 267 Відділу УНСоюзу ім. Т. Шевченка, членом Українського Інституту Америки, як також станиць 401 і 1619 Католицьких Воєнних Ветеранів. Під час другої світової війни він працював, як хірург Армії ЗДА в 828-му Регабілітаційному Шпиталі в Англії, допомагаючи багатьом пораненим воякам відзискувати здоров'я і працездатність.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Символ державної ідеї

Українська громада у вільному світі зазнала знову втрати; яка заторкує до самих глибин всю національно-політичну проблематику. Помер у Ню Йорку на 82-му році життя д-р Степан Витвицький, президент Української Народної Республіки в екзилі. Українська Народна Республіка, як суверенна, ні від кого незалежна держава з народоправним устроєм, була проголошена 4-им Універсалом 2 січня 1918 року і, заатакована російсько-большевицьким військом, вела збройну війну за свою екзистенцію. Ця війна скінчилась прогрою: регулярна Армія УНР перестала існувати 21 листопада 1920 року, а продовжувана проти окупантів боротьба партизанським рухом не могла мати успіху з уваги на величезну перевагу ворога. Однак зберігся Державний Центр УНР за кордоном, як носій ідеї Української Народної Республіки, а очолював той центр — президент УНР в екзилі, як символ леґалізму й традиціоналізму української державної влади.

Таким чином з особою д-ра Степана Витвицького, як і з особами його попередників — Симона Петлюри й Андрія Лівицького, була тісно пов'язана та основна українська політична думка, яка визнає, що український нарід самовизначився, покликавши до життя Українську Народну Республіку, що впала жертвою ворожої агресії, і УССР є тільки зовнішньою вивіскою для справжньої окупації України московськими большевиками, які проводять її насильницьку русифікацію та господарську експлуатацію. Чого вартий нарід без традиції, які шанси його визвольних амбіцій і змагань без символів держави, її устрою і влади?! Д-р Степан Витвицький гідно йшов слідами своїх попередників у репрезентуванні тієї найціннішої української визвольної традиції та символу безперервности української державної влади. Він — як і всі ми — був тільки політичним еміґрантом з дуже обмеженими можливостями особистого прожитку і політичної діяльности. Але він умів прикрасити високе становище, що його формально займав в українській спільноті у вільному світі, такими особистими прикметами духа і вдачі, що втішався загальним авторитетом і загальною найглибшою пошаною.

Д-р Степан Витвицький перейшов основну школу політичного життя, думання і праці. Він мав вишкіл парляментариста і військовий вишкіл Українського Січового Стрільця, був учасником революційних подій у листопаді 1918 року в Галичині, був учасником Трудового Конгресу в Києві, пізнав дипломатичну діяльність в зустрічах з антантськими місіями в Галичині і згодом як один із керівних персонажів у міжнародному процесі за волю Східньої Галичини. Тому він умів поєднувати ідеалізм, як джерело віри в остаточну перемогу української правди, з тим почуттям реалізму, яке каже рахуватися з нинішніми реальними відносинами в українському і міжнародному світі. Бувши безкомпромісовим у принципах української політичної думки і відкидаючи все, що могло б видаватись найменшим відхиленням від ворожости до окупаційного режиму в Україні, д-р Степан Витвицький водночас поводився у відношенні до різних українських політичних партій і груп так, як кожний голова держави: всіх їх, своїх прихильників чи противників, вважав за рівноправних членів української національної спільноти, не втручався в їхні міжпартійні і міжгрупові суперечки, до діячів із різних політичних середовищ був завжди однаково ввічливий, думав тільки конструктивними категоріями, про єднання і про співпрацю, а не про поділи і сварню.

Всі українські громадяни, однодумці й прихильники чи члени груп з-поза системи Українського Державного Центру, мусіли подивляти і шанувати подивугідну активність цього громадсько-політичного ветерана. Не зважаючи на його пізній вік — можна було бачити його невисокого росту похилену постать на загальних зборах всіх важливіших українських суспільних і культурних установ, на академіях і концертах. Він їздив до Вашингтону, де складав меморіяли в східньоевропейському відділі Державного Департаменту та на руки різних сенаторів, виголошував промови в різних центрах українського життя в ЗДА й Канаді. До вісімдесятого року свого життя писав статті, на влаштованому йому в березні минулого року бенкеті з нагоди 80-ліття виголосив ще промову, повну здорових думок та особистої скромности.

Із смертю д-ра Степана Витвицького Український Державний Центр УНР опиняється у трудній ситуації: нелегко знайти наступника Симона Петлюри, Андрія Лівицького і Степана Витвицького. Помер найвищий носій і символ ідеї, але ідея залишилась живою. Жаль і співчуття, які звичайно проводять тих, що відходять з цього світу, в даному випадку єднаються із глибокою пошаною до діяча, який умів достойно репрезентувати велику ідею.

---

† Д-р Корнило Троян

Д-Р СТЕПАН ВИТВИЦЬКИЙ

Від Редакції: Цей біографічний нарис про покійного д-ра Степана Витвицького, Президента Української Народної Республіки в екзилі, надіслав до редакції „Свободи" в червні 1954-го року також уже нині покійний сенатор д-р Корнило Троян, з нагоди обрання д-ра Витвицького на Президента УНР в екзилі на 3-ій сесії Української Національної Ради 6-го березня 1954-го року.

13-го березня 1884 р. в с. Угорниках на Станиславівщині, як син управителя школи, народився Степан Витвицький, сучасний президент України.

Середню школу покінчив в Станиславові і після того вписався на правничий факультет львівського університету.

Саме тоді, по селянських страйках проти польських дідичів і нечуваної в світі сецесії української академічної молоді на Захід, розгорілась завзята боротьба за український університет у Львові.

В такий то час гурт академічної Молоді — як д-р Лев Ганкевич, славний з процесів УВО в краю, професор карного права д-р Вол. Старосольський, д-р Льонгін Цегельський, пізніший голова Виконного Органу УН-Ради д-р Степан Баран і багато інших — вибирають Степана Витвицького головою „Академічної Громади" у Львові. Це було саме тоді, коли доходило до великих непорозумінь нашої молоді з ректором університету Фіялком, що обстоював безоглядну польськість університету, ворожими нам професорами різних факультетів, як Ґрабський, Ґломбіцький, Паздро, Стажинський і ін., а що найважливіше, польською академічною молоддю і навіть більшістю польської суспільности. Всі вони навіть чути не хотіли про український університет у Львові.

З деякими заможнішими українськими студентами С. Витвицький переходить до Віденського університету, де кінчить право, складаючи відповідні іспити. В той час вибирають його знову головою „Січі", біля якої під проводом д-ра Зенона Кузелі гуртувалось все життя української студентської молоді у Відні.

В 1910 р. в тому університеті Степан Витвицький робить докторат прав і вертається до Краю, щоб всеціло посвятитись українському життю.

Адвокатську практику відбуває в канцелярії д-ра Вол. Охрімовича у Львові, який, як колишній редактор щоденника „Діла", має велике довір'я в національнім таборі, а один наш відлам зве його навіть „політичним праведником". Тож не диво, що молодий Ст. Витвицький співпрацює в тім щоденнику, а в популярнім політично-економічнім тижневику „Свобода", що його редаґував Олекса Кузьма, автор „Листопадового зриву" — приймає живу участь. Згодом на всесторонню повітову практику, зокрема нафтову, переходить Ст. Витвицький до адвокатської канцелярії д-ра Я. Олесницького, і тут його застає вибух першої світової війни.

По зайнятті царською армією рідного краю — разом з іншими провідниками народу — подасться С. Витвицький до Відня, де концентрується українське політичне життя.

В часі воєнної хуртовини удасться йому скласти адвокатський іспит і знову, після відходу царської армії повернутись до Краю і відкрити адвокатську канцелярію у Львові.

В 1918 р. вибирають С. Витвицького секретарем Української Національної Ради. В тому характері приймає він участь в акті злуки Українських Земель 22 січня 1919 р. на Софійській площі в Києві і як представник галицької вітки стає членом Трудового Конгресу всієї України.

З переходом українського Уряду до Відня, з кінцем грудня 1919 р., С. Витвицький стає містоголовою Дипломатичної Місії у Варшаві, що її очолював Андрій Лівицький. Але по відомому договорі, силою якого Галичину полишалося Польщі, закладає перед польським урядом рішучий протест і покидає дипломатичну Місію.

Ст. Витвицький спочатку виконує обов'язки, а згодом стає керманичем ресорту закордонних справ ЗУНРеспубліки в Парижі і Лондоні. В половині березня 1923 р., коли Рада Амбасадорів чотирьох західніх держав, признає Галичину Польщі на протяг покищо 25 років — під певними умовами автономії — аж в 1924 р. удасться Ст. Витвицькому повернутись на рідну землю. Сталося це на інтервенцію французького уряду в Варшаві.

Вернувшись до краю, Ст. Витвицький осідає в Дрогобичі і відкриває тут адвокатську канцелярію.

Усе зорганізоване українське життя в Дрогобичі перебуває в руках соціялістів. Треба було не абиякого такту та п'ятнадцятилітньої безперервної праці, щоб привернути їх національному таборові. Порозумівшися з чоловими людьми, як д-р Іван Блажкевич, д-р В. Ільницький, який очолював „Рідну Школу", згодом і з представниками молодого покоління, як д-р Р. Савойка, голова „Сільського Господаря". Ст. Витвицький доводить до того, що не тільки Дрогобич та Борислав, але й Самбір з Туркою привертається національному угрупованню.

По трагічному закінченні наших визвольних зусиль і розбиттю національного табору, розколена національна Партія Праці, група „Діла" та „Заграва" зливаються водно щойно в 1925 - 26 р. і повстає Українське Національне Демократичне Об'єднання — УНДО. Д-р Витвицький вступає УНДО і по 1930 р. стає навіть його головою. Центральний Комітет виставляє дра Витвицького кандидатом на посла Дрогобицької округи і йому вдається здобути посольський мандат, який в перевиборі затримує його аж до упадку Польщі.

В Українській Парляментарній Репрезентації д-р Витвицький належить до найкращих оборонців свого народу. Коли треба було з місця, без приготовання відповідати на різного роду напасті, доручалося це послові д-рові Степану Витвицькому.

У 1939 р. з вибухом другої світової війни, коли німці залишають своїм союзникам-большевикам всю околицю Дрогобича, д-р С. Витвицький подасться за ріку Сян, щоб провадити адвокатську канцелярію в Сяноці та бути правним дорадником керманича Лемківщини о. адміністратора Малиновського.

За часів німецької окупації Галичини вправді до Львова приїжджає, але Сянока не залишає. Не вірить, що німці з їх політикою на Сході втримаються і українську проблему належно розв'яжуть.

З хвилею відходу німець-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Роман Завадович

БІЛЬШЕ УВАГИ ДИТЯЧІЙ КНИЖЦІ

Спільноти, що дбають про духовий розвиток свого молодого покоління, поміж найважливішими виховними засобами ставлять книжку. Пропаганда дитячої книжки і преси в рамах відповідно зорганізованих акцій ведеться всіма народами.

Від 31 жовтня до 6 листопада відбуватиметься вже 47-ий раз Тиждень Дитячої Книжки в ЗДА. Організує його американська установа, Рада Дитячої Книжки. Журнал „Коледж Стор" у співпраці з Радою Дитячої Книжки призначив цій культурній акції головну частину свого видання за серпень-вересень 1965 р. з низкою рисунків для дітей на віньєтці і в тексті та з пропаґандивним гаслом - заголовком: „Сінґ аут фор Букс".

У журналі багато мудрих думок і звернень на адресу батьків. Добра дитяча книжка, — читаємо там, — діє, як чар. Батьки повинні зацікавлювати дітей доброю лектурою змалку, щоб діти, ставши колись студентами коледжів, були здатні виконувати якслід свої шкільні обов'язки і комплектували власні бібліотеки. Далі читаємо, що читання є приємністю без уваги на те, якою мовою книжка написана. І, хоч натиск зроблено на один (пропаґандивний) тиждень, не треба забувати про решту тижнів у році. Поруч уміщений дотепний вірш, у якому книжку порівнюється з паперовим хлібом, що заспокоює голод не в шлунку, а в голові.

Великий, дуже великий виховницький і, навіть, учительський обов'язок мають українські батьки на еміґрації — більший, ніж дехто з них собі уявляє. Між іншим, батьки несуть головну відповідальність за те, чи і наскільки серед їхніх дітей процвітає читання української книжки і преси, цього фундаменту української свідомости і вивчення рідної мови. В теперішніх умовинах друковане слово має стільки конкурентів, що виховання дитини на доброго читача потребує особливих педагогічних заходів збоку батьків, а вже ніяк не може обійтися без їх доброго особистого прикладу.

Ясно, що пропаґанда рідного друкованого слова серед молодого покоління не повинна обмежуватися стінами рідного дому. Цю шляхетну кампанію повинно проводити ціле громадянство, репрезентоване всіма тими організаціями, які мають будь-яке відношення до молоді.

Про те, як стоять ці справи, багато в нас писалося, але не багато робилося. Тому наші діти, за нечисленними винятками, мало або й зовсім не читають рідної книжки, батьки її мало купують, а наслідок такий, що рідна мова серед молодого покоління від дитячого садка аж до університету до болю вбога або й ніяка.

Настав жовтень, традиційний місяць української книжки. При цій нагоді тут і там на сторінках нашої преси появиться стаття, і на цьому здебільшого кінець. Тим часом нам треба також зорганізувати Тиждень Української Книжки — акцію, що охопила б і дім-родину, і школи, і книгарні, і всі місця пропаґанди та збуту дитячої книжки - преси. У школах — відповідні гутірки про книжку для учнів і для членів батьківського комітету, виставки дитячої літератури, конкурси читачівства, імпрези на пошану книжки; у книгарнях — вітрини з дитячими виданнями, каталоги, пропаґандивні гасла, заготівля того всього з ділянки дитячої літератури, що тепер можна дістати, добра інформація про книжку; в родинах — вправи в голосному і тихому читанні, збільшення чи заснування домашніх дитячих бібліотек, культ рідної книжки.

Дивно і незрозуміло, чому на терені ЗДА й Канади так мало робиться для популяризації дитячої літератури. Далеко краще поставлена ця справа серед малої, бо ледве 20-тисячної української громади в Австралії. Там щороку наші установи організують не Тиждень, а Місяць Української Дитячої Книжки, і в той час продають більше дитячих публікацій, ніж у ЗДА і Канаді разом узятих.

Було б добре, якби Тиждень Дитячої Книжки в розмірі серйозної всенародної акції був у нас зорганізований, наприклад, у першій половині грудня. Час перед сезоном подарунків, св. Миколаєм, Новим Роком і Різдвом, коли також появляються з друку свіжі видання для дітей, був би, здається, для цього найвідповідніший.

Михайло Островерха

З РИМСЬКИХ НАРИСІВ

II

Якось захотіли мої приятелі побувати в „чепурному" світі Риму, то пішов я з ними на славну „вія Венето", де є ті пишні каварні, що в них справді аж кишить від 5 год. по полудні аж до пізнього вечора. Крім „півсвітку", є тут трохи не вся сметанка духової культури: мистці, музики, літератори, гамірливі й укусливі критики, театральні й кінові зірки. Тут обговорюють останні новини цього світу, обмовляють творців цих новин. Проте, вся ця елеґантна юрба рідко коли цікава, приманлива: якась нудьга, надутість, нещирість, байдужість, чванькуватість тут панує.

Хочете щирости, радости, дотепу серед цього прикрого життя, то таки йдіть до якогобудь, але правдивого римського трахтиря, де є здоровий гармидер, щирий сміх, дотеп; де до вас поставляться прихильно, слово промовлять. Трохи не кожен приходить сюди з своїм шматком хліба, а до нього має сир, шматок сирої шинки й помідор та, тепер, виноград. І замовляє собі „ун кварто" чи й півлітри вина — того доброго „фраскаті", їсть, попиває, в „скопу" грає і життю радіє! Інколи увійде тип: присадкуватий, штани на ньому підозріло й небезпечно висять, сюртук наопашки, на голові старий, від бруду сірий і заялозений, але закосичений квіткою капелюх солом'яний, обличчя й у ньому очі, що самі не знаєте — сміється чи плаче цей тип. Та, власне, не плаче він, бо постава його певна, він на всіх глядить ізгори: свій сивий волос він уміє пошанувати. Думаю, дивлячись на нього, що якби його був поставив колись у нас у коноплі, то всі воробці, з усіх довколишніх гонів, утікали б!..

З сучасної політики цього краю: інтеліґенція поглузовує собі — чим вони до нас подібні! — з християнської демократії, що прийняла у свої двори троянського коня — Пєтро Ненні. Підсміхаються і на згадку про міністра Фанфані, бо це, кажуть, неповажний політик. Дещо попсував крови тутешньому громадянинові Трабукі своїм „господарюванням". Комуністичні провідники — в них іще спокій, вони вдоволені, ця нова в світі аристократія живе за зразком своїх „босів" у Кремлі, але спокійніше живе й без нервів. Інколи, на якійсь будові нової кам'яниці зачуєте „заунивнис" тони зі сходу, а за два - три дні вже страйк на тій будові. Тут викликати страйк — вельми легко! Зважте, що робітник на будові має за годину праці шістсот лір — не цілий доляр, а прожиток недалеко відбіг від американського, мешкання ж таки тут дорожчі; дешеві хліб і вино. Проте, населення, і то все, задоволене, рухливе, веселе, гладке і сите, а це вже є мірило політики уряду. Про нову війну ніхто й не думає та й не припускає, що може прийти несподіваний день і година...

А туристів — туристів усюди повно їх! Авта, автобуси від ранку до вечора ганяють усіма вулицями Риму. Найбільший у всій Европі майдан св. Петра — часто заповнений автобусами. Нині вже не легко розрізнити туристів від прочан. Правда, оті правдиві прочани мають свій стиль, по якому легко пізнати їх: під колонадою Берніні, у тіні, розтаборюються таки на землі, розв'язують свої клунки, витягають харчі й харчуються, густо вином підливаючи сухі харчі. Коли покидають своє поле харчування, тоді заїжджає візком посмітюх, і гора відпадків заповнює візок. Оце паломники, а не туристи.

Між туристами є ще — екзистенціялісти. Ці послідовники філософії Сартра — дивні герої! Бо подумаймо: чи героїзм такого типа мусить міститись у тому, щоб він був нечесаний, неголений, щоб на ньому сорочка, одежа була заялозена, зашмальцьована до цурочки, щоб він був несвіжим, немитим? Ми розуміємо: цей герой хоче дати образ сучасної розбитої людськости. Та добре, — алеж і ця розбита людськість, побачивши такого опущеного осібняка, підсміхається!..

Усі мови світу в цім Вічнім Місті лунають на кожному кроці. Усі музеї заповнюють туристи. До базиліки св. Петра від ранку до вечора — а тепер, під час нарад Собору, лише від 2 год. по полудні до вечора — безнастанно пливуть народи. Клопіт мають жінки вельми видекольтовані, а з ними клопіт мають і сторожі ладу на дверях базиліки, бо таких жінок не пускають до середини, вони, мов покутниці, стоять перед базилікою і румеґають своє невдоволення. У цім випадку сильно припадають мені до вподоби гіндуски: їх облійний одяг таки чудовий і вигідний, бо ніхто не закине їм розгнузданість і надмірну волю в одязі.

З відкриттям IV Сесії Собору ввійшов серед туристів світу новий звичай: біля 1-ої год. по полудні Отці Собору виходять із нарад із базиліки. В ту ж хвилину — як лиш відчинять усі четверо дверей базиліки — усі світливці, а їх сотні, біжать один наперед одного, стають на кордоні, де кінчиться колонада, і хапають на кольорову плівку живий, прегарний образ: з усіх чотирьох дверей базиліки виливається фіолетно - червонава, мішана з чорним і білим, рухлива річка майже до 2.500 Єрархів Церкви. В сонці — це пребагатий тон на тлі теплої сірини базиліки й бані Мікельанджельо.

Думаю — вистачить цих декількох нарисів із Риму, щоб хоч трішки відчути його сучасну душу.

Монте Маріо починає прибиратись у осінні ліричні тони. Це Монте Маріо я вельми шаную у своїх національних почуваннях: либонь ізвідси з усім своїм блискучим почетом увіходив у Рим наш князь Ярополк Ізяславович із своєю дружиною Іриною на коронацію у базиліці св. Петра з рук Папи св. Григорія VII, Гільдебранда, 1073-1085, на короля Руси.

Що ж, були ми колись славні й великі, але докотились до того, що на нашій величі — що ми не вміємо її пошанувати — виріс „старший брат", який тоді, коли ми ще панували, — платив татарам ярлик...

Кануло сонце в палкі челюсті Монте Маріо так сильно, що хрест на бані Мікельанджельо спалахнув останнім передвечірнім сяйвом.

Синім смерком Апеніни змовкли!..

Рим, вересень 1965

(Кінець)

Проф. д-р Орест Попович

СУЧАСНИЙ СТАН ШАХІВ

(1)

„Я стільки літ граю в шахи, але чогось такого не уявляв — та ж ті люди грають не на життя, а на смерть!" — Це слова одного українського шахіста - аматора, що перший раз мав нагоду бути очевидцем шахового турніру калібру Відкритого Чемпіонату Америки. Вони могли б характеризувати тисячі українців в Америці, бо, хоч між нами тяжко знайти таких, які не знали б, як ходять фігури, звичайно це знання завершується аматорською грою „на хлопський розум" — на ширші води американських турнірів випливають лише одиниці.

Одним із найважливіших недоліків, що спричиняють такий застій, є загальне незнання сучасного стану і рівня шахів взагалі, а в ЗДА зокрема. При такому незнанні про шахи на будь-якій поважній арені годі думати про загальний поступ серед активних українських шахістів чи про вирощування молодих кадрів, бо нашому спортовому загалові невідомі критерії для оцінки такого поступу, незнані стандарти якости, до яких зацікавлені кола повинні прагнути.

Час від часу появляються в нашій пресі згадки про виступи українців в американських чи міжнародних турнірах, але наші читачі не мають об'єктивної мірки для їхньої оцінки. Довідавшись, наприклад, що їхні сусіди і співробітники американці може навіть не чули ніколи про шахи, деякі українці приходять до поспішного висновку, що в Америці або взагалі не грають в шахи, або як і грають, то дуже слабо. Ціллю моєї статті — розвіяти подібні міти і пробити хоч маленьку щілину в цій темряві незнання. Також хочу представити нашій зацікавленій публіці тих українських шахістів, які активно змагаються на терені Америки.

Шахи на світі

Після закінчення другої світової війни шахи в цілому світі пішли вперед семимилевими кроками. Підготова шахістів набрала у великій мірі наукового характеру, а в багатьох країнах шахи здобули собі статус професії. Тісно зв'язані з цим розвитком експльозивний ріст і розповсюдження шахової теорії, головно теорії дебютів (відкрить).

Тут варто відмітити, що теорія дебютів це не щось сухе і непрактичне. Навпаки, „теорія" — це приклади з початкових стадій партій визначних шахістів, доповнені аналізами й коментарями. Ці приклади упорядковані в різні системи, поділені на безліч варіянтів, підваріянтів та їхніх розгалужень. Колись такі аналізи початкових стадій партії були поховані в тайних нотатниках великих майстрів, а до загальної публіки доходила їх лише незначна частина. Шахові велетні минулого, такі як Альохін чи Капаблянка, в першій мірі перевищували своїх противників знанням „теорії". Сьогоднішнім ґросмайстрам далеко тяжче ламати спротив навіть пересічного турнірового шахіста.

Однотомові теорії дебютів у різних мовах — це тільки початок для кожного, хто поважно студіює шахи. Далі приходять докладніші багатотомові видання для кожної дебютної системи зокрема.

Але шахова теорія динамічна, і кожна книжка теорії в деякій мірі перестарюється з хвилиною, як появляється друком. Щоб користати з найновішого турнірового досвіду, шахісти слідкують за журналами і бюлетенями.

В шахових журналах по цілому світі друкується найновіші партії з коментарями знавців - аналістів; друкується також доповнення й зміни теорії, спонукані найновішим досвідом. Збірки партій з важливих турнірів виходять окремими бюлетенями. В такий спосіб через місяць - два після турніру найновіший досвід доходить до всіх закутин світу.

Все це — обов'язкова лектура для міжнародних шахових ґросмайстрів та майстрів, добре опанована професійними і півпрофесійними репрезентантами різних держав. Завзято студіюють теорію також місцеві американські майстри, головно молоді. Наприклад, я знаю таких, що пренумерують коло 30 шахових журналів і дістають бюлетені з усіх турнірів на світі. Очевидно, що такий потоп літератури причинився до загального піднесення рівня і до популяризації гри. В Шаховій Олімпіяді у Тель Авіві в 1964-му році взяло участь 50 державних репрезентацій.

Популярність шахів не можна утотожнювати з їхнім рівнем чи з рівнем верхівки в даній країні. Якщо за приблизне мірило популярности взяти членство в шахових організаціях і товариствах поодиноких держав, то порядок за даними з 1961 року є такий (цифри означають кількість членів на 10 000 населення): СССР — 62.50, Ісляндія — 50.60, Монако — 15.60, Данія — 15.50, Ісляндія — 14.21, Югославія — 14 21, Східня Німеччина — 18.0, Люксембург — 13.68, Швеція — 13.05, Швайцарія — 8.62, ЗДА стоять аж на 26-му місці — 0.21.

Зате порядок держав на підставі рівня їхньої шахової верхівки — зовсім інакший, за виїмком першого місця. Монополію першого місця на світі держать безконкуренційно професійні та півпрофесійні шахісти СССР. Серед мільйонів, що грають у шахи в СССР є кругло 300 майстрів та 25 міжнародних ґросмайстрів (одна третина всіх ґросмайстрів на світі). „Ґросмайстер" — це найвищий шаховий титул, що його надає Міжнародна Шахова Федерація, ФІДЕ. По смерті Альохіна в 1946 р. шахісти СССР здобули всі індивідуальні першості світу: Ботвіннік (1948 - 1957), Смислов (1957 - 1958), Ботвіннік (1958 - 1960), Таль (1960 - -61), Ботвіннік (1961-1963), Петросян 1963 - ?). Це саме відноситься до індивідуальних першостей жінок. Дружини СССР виграли також усіх сім Шахових Олімпіяд (дружинових першостей світу), в яких брали участь.

Свій високий рівень совєтські шахісти завдячують в першу чергу повній матеріяльній і моральній підтримці збоку уряду, що, знаючи пропаґандивне значення шахів, не жалує на них грошей. На міжнародні турніри совєтські шахісти їздять у супроводі своїх секундантів, що мають озброїти їх якнайкращою „теорією", слідкувати за грою майбутніх противників та аналізувати відложені (недокінчені) партії, щоб тим самим дати змогу своїм грачам відпочивати. Також населення СССР відноситься до шахів з ентузіязмом, доказом чого є тисячі глядачів на турнірах і матчах; про шахи передають по радіо і телевізії. Подібний ентузіязм і професіоналізм, хоч у дещо меншій мірі, існує і в інших комуністичних державах Східньої Европи. Одначе, не треба забувати, що шахи на Сході Европи мають стару традицію, і звідти вийшло багато великих шахістів ще до приходу державного професіоналізму.

(Далі буде)

СКІЛЬКИ БАРВ У ВЕСЕЛЦІ

Скільки барв у веселці? — запитує кореспондентка В. Комаровська у „Молоді України" з 18 вересня і відповідає: всього вісім. А от в рубіжанській — сто двадцять.

Що ж це за барви? Рубіжанська хемічна фабрика, запевняє кореспондентка, випустила стільки різних барвників, стільки надплянової продукції, що пофарбованих нею тканин вистачило б, щоб покрити відстань від Місяця і назад.

Д-Р СТЕПАН ВИТВИЦЬКИЙ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

кої армії на свої території д-р С. Витвицький зневолений їхати з іншими еміґрантами в Німеччину, де тимчасово осідає в Блюмгофені і знову починає організувати розпорошених українців.

В 1945 р. всі політичні угруповання на Ашафенбурзькому З'їзді вибирають д-ра С. Витвицького керманичем правного відділу ЦПУЕ в Авґсбурзі, де він відкриває також адвокатську канцелярію. В правному відділі крім нього працює чотири правники — два в Авґсбурзі, а два у Франкфурті над Меном. Рівночасно через своїх заступників він виступає як головний прокуратор у Найвищому Громадському Суді при ЦПУЕ. На Реґенсбурзькому і Ділінґійськім З'їзді поновлюють вибір д-ра С. Витвицького, аж у 1948 р. настало жертвує він себе Національній Раді, коли то до ЦПУЕ входить тільки дві групи у своїй переважаючій більшості.

В Національній Раді займає спочатку пост містоголови, а по смерті Ісаака Мазепи відхиляє пропоноване головство у Виконавчому Органі і залишає за собою містоголовство та ресорт закордонних справ. В тому характері залишає Німеччину і восени 1951 р. прибуває до Ню Йорку. Тут серед своїх і чужих починає важку й відповідальну працю, гідно репрезентуючи український народ.

Представники чужих поневолених імперіялістичною Москвою народів вибирають його головою своєї Міжнародної Організації в ЗДА.

Восени 1953 р. в дуже важливих національних справах їде д-р С. Витвицький в Европу, зокрема в Німеччину. Там на довший час затримує його хороба президента Андрія Левицького, а за тим і перманентна криза в Національній Раді. Щоб не поглиблювати кризи у Виконавчому Органі, що тривала від червня 1953 р., тобто від часу смерти д-ра Степана Барана, приймає головство Виконавчого Органу.

17-го січня 1954 р., після смерти Андрія Лівицького, автоматично як голова ВО виконує обов'язки Президента Українського Державного Центру на вигнанні. Це триває до 6 березня 1954 р., коли то на III сесії УНРади обрано його одноголосно Президентом.

Треба згадати, що д-р С. Витвицький знаменито володіє німецькою і польською мовами, не згадуючи про рідну українську, добре англійською і французькою мовами і добре розуміє всі слов'янські мови.

Джерзі Ситі, Н. Дж.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ва „РІДНА ШКОЛА"

Т-во „Рідна Школа" в Джерзі Ситі, 16-го жовтня ц. р. відбуло свої чергові Загальні Збори, якими проводила обрана президія в складі: проф. П. Савчук — голова; п-і Надія Кух — секретар. Звіт з діяльности уступаючої управи подали: п. Д. Вох — голова, інж. І. Кравчук — секретар, п-і Семеґен — про стан каси. Про школу українознавства інформував директор С. Мухин, а за контрольну комісію звітував її голова, інж. Ю. Харченко.

Із звіту директора школи довідуємось, що в школі українознавства є 8 кляс, в яких навчається 113 дітей. Із звіту секретаря видно, що від 1962 року обговорюється плян відкриття 9-ої кляси. На жаль, досі тієї кляси не відкрито. Збори доручили наладнати цю справу нововибраній управі.

На зборах були гості, представники громадянства і... мало батьків. Батьки замало цікавляться справою виховання своїх власних дітей. Така відсутність батьків не сміє повторюватися.

До нової управи обрані: інж. Роман Галібей — голова, п-і Д. Семеґен — містоголова, інж. Іван Кравчук — секретар (безперебійно від ряду літ), п-і Надія Кух — касир. Контрольну комісію очолив інж. Юхим Харченко (теж безперебійно від ряду літ).

Н. К.

Вашинґтон, Д. К.

ЛІТЕРАТУРНО - МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ

Вже в початках творення української громади у Вашинґтоні, в 1950 році, зродилася була думка зорганізувати українське мистецьке життя в столиці ЗДА, але на здійснення цієї ідеї довелося чекати 15 років. Тому то наша громада з нехованою радістю прийняла вістку про те, що 26-го липня 1965 року при Об'єднанні Українців Вашинґтону заснувався — Літературно — Мистецький Клюб.

Головою Клюбу є відомий письменник — Іван Смолій, секретарем — любитель мистецтва д-р Юрій Старосольський, членом управи — скульптор інж. В. Сімянців.

В програмі діяльности — мистецькі імпрези і редагування льокального мистецького журналу.

Досі відбулися вже дві імпрези: „Відкриття Клюбу" 26-го вересня. Це була зустріч громадянства з письменниками, поетами, мистцями сцени, малярами, архітектами... та виставка зразків їхніх творів. Друга — „Вечір епіграм, пародій та фрашок" — 8-го жовтня. Обі імпрези були на високому мистецькому рівні та мали численну фреквенцію.

Чекаємо на дальші імпрези і появу першого числа журналу, бажаючи носіям і подвижникам української мистецької культури, які живуть на терені вашинґтонської метрополії, повних успіхів, особистого вдоволення та божественного вогню до творчости.

Т. Дячок

Обласний Комітет Відділів УНСоюзу...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

конкуренцією. В дискусії, після доповідей, взяли участь мґр Є. Мастикаш, О. Касюхнич, д-р М. Суховерський, М. Семанич, Д. Ріпак, д-р С. Гладишевський, д-р С. Дершко і доповідачі. Підмічено конечність підшукання окремого організатора на Захід Канади, відновлення піонерського духу в багато Відділах, відмолодження їх урядів, користування інформативним матеріялом УНСоюзу, співпраці з Канадійською канцелярією і місцевим Обласним Комітетом і інше. Після цього уділено абсолюторію дотеперішній управі і обрано нову обласну управу в такому складі: мґр Іван Геврик Вінніпеґ, голова, д-р Микола Суховерський, Едмонтон, містоголова, Юрій Гвоздулич, Вінніпеґ, секретар, д-р Мирослав Гладишевський, Калґарі; д-р Степан Дершко, Саскатун; Осип Касюкнич, Ванкувер і Степан Костишин, Вінніпеґ — члени.

Після виборів схвалено шість актуальних резолюцій, які зобов'язують Відділи Канади та їх уряди: 1.) Зактивізувати свою працю; 2.) Розбудовувати членство УНСоюзу, щоб в скорому часі довести його до 10,000; 3.) Виконати цьогорічні квоти нових членів, з тим, що не може бути ані одного Відділу, який не придбав би бодай 10 членів ще в цьому році; 4.) Всі союзові урядовці і діячі повинні до кінця цього року придбати ювілейну союзову відзнаку, здобувши бодай 10 членів; 5.) Поширити акцидентову і термінову грамоти УНСоюзу поміж членами й нечленами УНСоюзу та 6.) Подбати при цьогорічних виборах про працездатних урядовців Відділів, які могли б присвятити свій труд і час для УНСоюзу.

Зборами керував мґр І. Геврик. Секретарювали мґр Є. Мастикаш та М. Семанич.

Міннеаполіс, Міннесота

ХОР „ДНІПРО" КОНЦЕРТОМ 24-го ЖОВТНЯ Ц. Р. ЗАПОЧАТКУЄ СЕЗОН

В жовтні місяці міннесотський хор „Дніпро" відкриває своїм концертом офіційний сезон концертів. В жовтні адміністрація хору розраховує на слухача, який, використавши літо на вакації, перебуває в стані „соняшної меляхолії" і сприймає рідну пісню на чужині, як пригадку про край, в якому живуть наші рідні, очікуючи на нашу допомогу.

Мистецька Рада хору вміє підбирати програму концерту. Знає, чим зворушити серце слухача, витиснути сльозу з очей або змусити пританцьовувати ногами, сидячи на стільці. Тут вам: — „Верховино" в обр. М. Лисенка; „Ой, від саду та до [illegible]", „Ой, пряду, пряду", „Мак" — М. Леонтовича; „Стелися барвінку" — Давидовського; „Ченчик" — О. Кошиця; „У туркині потім боці", „Ой, нема, нема" — М. Лисенка (сл. Т. Шевченка) у виконанні чоловічого хору, і М. Леонтовича — з опери „Русалчин Великдень" — „Ой, гори, ой, світи", „Хай іде насува", „Ой, ти сестрице", „Ти єдина у нас" і фінальна сцена (виконання жіночого і мішаного хору). Про солістів нема що й казати, їх знають поза межами Міннесоти.

31-го жовтня хор дає два концерти: — 4-ій год. по полудні в м. Мазепа і 8-ій год. вечора в Коледжі св. Марії м. Вінона в стейті Міннесота. 2-го грудня концерт в „Байбел" Коледжі м. Ст. Паул, Міннесота, концерт Колядок на ТВ і Великому Театрі столиці Міннесоти. Хор „Дніпро" робить свою пропаґандивну роботу серед американського населення стейту. Все більше і більше запрошують його до виступів. Бракує лише хористам часу, бо всі члени хору або студенти або працівники бюр і фабрик. На відкриття весняного сезону телевізійна стація КСТП ч. 5 запросила хор до виступу і в своєму листі подяки зазначила — „що це була велика приємність мати український хор на програмі „Велкам ту спрінґ", ваш спів і ваші строї були чудові". В серпні хор виступав на так званій Pop Musical Ice Revues в Ст. Пол Авдиторіюм і дістав найкращу оцінку від американських музичних критиків і від директора Ст. Пол Авдиторіюм лист, в якому він писав: „Концерт цього літа був надзвичайний і багато в цьому спричинився ваш хор — музичний рівень якого, стоїть дуже високо".

З кожним концертом архів хору збагачується листами і вирізками з часописів. Хор „Дніпро" не забуває і свою українську громаду в Міннесоті. Він виступав на „Дні Державности", Роковинах Т. Шевченка, на Українському Дні, — 15-го серпня в парку „Міннегага" та на відкритті Укр. - Амер. Дому.

В тяжких умовах працюють хористи та управа хору, а найбільше дістається диригентові Миколі Бриневі та його дружині Оксані Бринь; — писання нот, докладна обробка матеріялу, „підтягування" і „витягування" голосів з хористів і все це заради ідеї на добро і славу української пісні, її творцям і композиторам.

І пісень тих не треба
нікому шукати,
Наша пісня, як голуб, що
б'ється крилом у блакить,
Навіть сивий Дніпро
усміхнеться від щастя
Він співав, той, хто вмів
тільки бурі творить.

Валентина Єрмоленко

● В Індонезії при спробі державного перевороту з 30-го вересня на 1 жовтня комуністичні юнаки, одягнені у військові уніформи, їздили із списком та адресами в руці до кількох найвищих військовиків і стріляли їх. Вони застрілили 5-річну доцечку військового міністра Абдула Гаріса Насуціона та його ад'ютанта, взявши його помилково за генерала. Однак самому Насуціонові вдалося втекти задніми дверима до саду, а відтіль чирез мур на вулицю і скритися в амбасаді Іраку. В кілька годин пізніше ген. Насуціон змобілізував льояльні йому війська під командою свого приятеля генерала Сугарта, які прибули до Джакарти й здавили повстання.

Ню Йорк, Н. Й.

КОНЦЕРТ КАТРІ ВЕНҐЖИН - КОЛЯНКОВСЬКОЇ

Відділ 82 Союзу Українок у Бронксі, Н. Й., (голова п-і Е. Лиско) зготував нашій громаді приємну несподіванку влаштованням концерту співачки п-і Катрі Венґжин-Колянковської. Заля Українського Інституту Америки була заповнена слухачами, які нагороджували артистку заслуженими оплесками.

П-і Колянковська прибула до нас з Венесуелі, її концерт 3-го жовтня був її першим самостійним виступом на американському форумі.

Програма була дуже дбайливо підготована. Вона складалася з пісень Шуберта, Шумана, Ляля, Тості, Буззі - Печія а також з оперних арій: Томаса „Міньйон", Ґодарда „Джюселин" та Пуччіні. З українського репертуару вона виконала пісню „Ой із за гори" Лисенка та дві народні пісні „Вийшли в поле косарі" і „Тропак". Акомпаньював д-р Ігор Соневицький.

Не нам тут давати фахову оцінку виступу п-і Колянковської. Хотілося б відмітити, що вона є камерною співачкою високої кляси. Вона легко орудує милозвучним меццосопрано. Її дикція добра в усіх мовах так само і поведінка на сцені. Теж вдала є її інтерпретація пісень, які вона виконує з відчуттям. Нам здається, що співачка повинна була приготувати більше українського репертуару, який був би ближчий ширшій публіці. Проте — вибір програми вказував на те, що п-і Колянковська трактує слухачів серйозно.

Концерт був на високому рівні. Започаткуванням сезону такою гарною імпрезою 82-ий Відділ СУА дав черговий доказ своєї все живої активности.

Олена С. Процюк

● У Марсеї, французькому портовому місті, почали в минулому році будувати тунель для автомобільного руху, щоб відтяжити міст, який лучить порт з рештою міста. У зв'язку з будовою тунелю, який має бути готовий під кінець 1967 року коштом коло 12 мільйонів дол., нищенням багатьох будинків і перекопуванням вулиць — доступ до того великого порту від і до міста практично можливий тільки — пішком. Таксівки відмовляються брати туди пасажирів.

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Приятелями, що 24-го вересня 1965 року в Підгайцях, Галичина, упокоїлася в Бозі наша Дорога

МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

АННА з ТЕСЕЛЬСЬКИХ ГОЛОВІНСЬКА

проживши 90 років

Донька — ОЛЬГА ТИТЛА з чоловіком, дітьми і внуками

Син — БОРИС з дружиною і дітьми

ГОЛОВНА РАДА НАУКОВИХ ТОВАРИСТВ ім. ШЕВЧЕНКА

і

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЗДА

в глибокому смутку повідомляють Членство та Прихильників Української Вільної Науки, що 19-го жовтня 1965 р., на 82-му році життя, відійшов у Вічність

Д-Р СТЕПАН ВИТВИЦЬКИЙ

Президент Української Народної Республіки в екзилі, б. державний секретар закордонних справ ЗУНР, один з найвидатніших державних, політичних і громадських діячів, довголітній член Наукового Товариства ім. Шевченка та меценат української науки й культури.

ПАНАХИДА і ПАРАСТАС будуть відправлені в каплиці похоронного заведення Universal Funeral Chapel, Lexington Ave. & 52nd St. в Ню Йорку в днях 20, 21 і 22-го жовтня ц. р. в годині 8-ій ввечорі.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 23-го жовтня 1965 року в годині 9-ій рано з церкви св. Юра в Ню Йорку.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

●

ВШ. Родині Покійного складаємо найщиріші слова співчуття у їх тяжкому горю.

ПРЕЗИДІЯ ГОЛОВНОЇ РАДИ НТШ
УПРАВА НТШ в ЗДА

Ділимося сумною вісткою з Українським Громадянством, що дня 19-го жовтня 1965 року відійшов у Вічність на 82-му році життя наш Улюблений

БАТЬКО і ДІДУСЬ

Д-р СТЕПАН ВИТВИЦЬКИЙ

Президент Української Народної Республіки

ПАНАХИДИ і ПАРАСТАСИ будуть відправлені в каплиці похоронного заведення Universal Funeral Chapel при Lexington Avenue & 52nd Street в Ню Йорку, в днях 20, 21 і 22-го жовтня ц. р. о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН в суботу, 23-го жовтня 1965 року — о год. 9:30 рано Служба Божа в українській католицькій церкві св. Юра, Іст 7-ма вулиця в Ню Йорку, й опісля на цвинтар.

СИН, НЕВІСТКА і ВНУКИ

Членам ОбВУА, всім кол. Воякам і всьому Українському Громадянству подаємо пресумну вістку, що дня 19-го жовтня 1965 року відійшов у засвіти на 82-му році трудолюбивого і жертвенного життя

Д-Р СТЕПАН ВИТВИЦЬКИЙ

Президент Української Народної Республіки в екзилі, кол. вояк Леґіону Українських Січових Стрільців.

Закликаємо Управи Відділів та всіх Членів ОбВУА з Ню Йорку і околиці якнайчисленнішою, зорганізованою участю в похоронних обрядах віддати гідно останню послугу Першому Громадянинові України.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

●

Достойній осиротілій Родині складаємо вислови найглибшого співчуття.

ГОЛОВНА УПРАВА ОбВУА

У Філядельфії в неділю 24 жовтня відбудеться велике політичне віче

1965 рік в політичнім життю країни визначається важливими виборами за вислідами яких уважно слідкують не лише проводи партій, але й широкий загал американського політичного активного суспільства. Такі вибори, як губернатора Каліфорнії, вибори посадника Ню Йорку або прокуратора та ревізора такого міста, як Філядельфія, є барометрами політичної погоди, вони уточнюють наявність або відсутність змін в політичному сантименті суспільства.

В ЗДА під час передвиборчої кампанії організується прийняття для збирання фондів. Метою таких партійних обідів є зібрати гроші на потреби політичної кампанії, та дати змогу широкому активові партійної організації провести кілька годин в товариській гутірці, вислухати короткі промови кандидатів та промови високих достойників партії, які заявляють свою підтримку кандидатам. За привілей і обов'язок члени активу вважають почестю брати участь в цих прийняттях, ціни на які сягають від 10 до 100 дол.

Четвер, 14-го жовтня, 75-річчя ген. Двайта Айзенгавера, Республіканська партія в Америці використала для багатолюдних прийнять. На одному з них в найбільшій залі Філядельфії була численно заступлена українська громада. 3000 гостей офіційно вітали губернатора Скрентона, сенатора Джевітса, сенатора Скотта та кандидатів на прокуратора міста п. Арлена Спектера та міського контролера Джеймса Кевенора. Слідуючі активні республіканці споміж української громади міста були на цім обіді: Іван Одежинський, д-р Володимир Рудницький, п-ні Дарія Завадович, Юрій Прокопишин, Володимир Біляїв, адвокат Тома Дармопрай, п-ні Лідія Дяченко, п-ні Катерина Галамар, адв. Данило Максимю'к, Михайло Смайлі, Юрій Гадач, Микола Ящук та Микола Максим'юк з дружиною.

При зустрічі кандидати до міської управи висловили побажання виступити перед українською громадою. Тому, в найближчу неділю, 24-го жовтня ц. р. управа УАРК міста Філядельфії скликає велике передвиборче віче, на якому промовлятимуть представники республіканської партії міста Філядельфії В. Девлін, кандидати Спектер і Кевеног та багато інших кандидатів.

Віче відбудеться 24-го жовтня о год. 4:30 в приміщенні УСО „Тризуб" при 4932 Н. Брод вулиці.

Мир. В-б

В АМЕРИЦІ Й У СВІТІ

В ІНДОНЕЗІЇ ПРОГОЛОШЕНО ВОЄННИЙ СТАН з поліційною годиною від сумерку до світанку. Президент Сукарно, у промові на церемонії з нагоди призначення ґенерала Сугарта, що здавив комуністичне повстання, закликав знову до „спокою". Однак протикомуністичні демонстрації продовжуються. На Суматрі спалено будинок контрольованої комуністами Конфедерації робітничих спілок, здемольовано головну кватиру компартії в Північному Целебесі, спалено китайський університет в Джакарті й побито коло 200 китайських студентів. Команданта летунства, маршала Омара Дані, що грав підозрілу ролю в перевороті, вислано „в спеціяльній місії" за кордон, себто насправді видалено з краю.

У НОРВЕГІЇ ВПЕРШЕ ЗА ОСТАННІХ 30 РОКІВ ПРИЙШЛА ДО ВЛАДИ з'єднана опозиція проти соціялістичної влади. Прем'єр Ейнар Гергардзон, який урядував впродовж 17-ох років, відійшов від влади внаслідку програ в останніх парляментарних виборах. Новим прем'єром став Пер Бортен з Центрової партії. Міністром закордонних справ став консерватист Джон Лінґ, так само міністром оборони є консерватист Отто Ґріґ Тідеманд. Норвегія є членом НАТО.

ГОЛДВОТЕР ЖАЛКУЄ, ЩО РЕСПУБЛІКАНСЬКА ПАРТІЯ НЕ АТАКУВАЛА ЕКСТРЕМІСТІВ В 1964 РОЦІ. Минулорічний кандидат на президента промовляв на прийнятті для зібрання фондів у Голливуді і казав, що минулого року треба було республіканцям гостро виступити проти Товариства ім. Джана Бирча, яке скомпромітувало партію в очах виборців. На думку Голдвотера організація Бирча не є жадною загрозою для Республіканської партії, бо вона не зможе перейняти контролю над республіканцями. Але на прийнятті членів Т-ва ім. Бирча в Голливуді було 1,770 осіб, а на республіканськім прийнятті тільки 800, хоч продано квитків для 1 000 осіб.

Над свіжою могилою о. митрата Якова Перрідона

СПОГАД ПРО РЕКТОРА МАЛОЇ СЕМІНАРІЇ У ЛЬВОВІ

З усієї сороклітньої праці о. Перрідона для української Церкви й української суспільности мабуть найсвітлішими моментами вирізнюються роки його педагогічної діяльности в Малій Семінарії у Львові. Саме в часи найбільшого переслідування української молоді і шкільництва польською владою, після ліквідації українських гімназій в Рогатині і Тернополі (1930), новоутворена гімназія Малої Семінарії у Львові і її філія в Рогатині дала змогу сотням молоді закінчити середню освіту і приготовитися до студій у західньо-европейських університетах.

Отець Перрідон, — родом голляндець, — людина високої товариської культури, ідейна, ніжна але й рішуча та сильної волі, просякнута розумною любов'ю до відданої під його опіку молоді, був якнайкращим наступником свого великого попередника, засновника й дотогочасного ректора о. Івана Бучка, Боже Провидіння якого покликало на становище Львівського Єпископа-Помічника.

Вже в першому році своєї педагогічної праці о. Перрідон пережив разом величаве святкування десятиріччя проголошення української держави в Галичині 1-го листопада 1918. Багатотисячна маніфестація на площі св. Юра, промова під розвинутим прапором УВО, атака польської кінної поліції, стріли і крики, напади польської баївки і здемолювання Українського Академічного Дому, „Просвіти" й інших установ і приватних мешкань, побиття українських прохожих на вулицях міста при пасивній поставі поліції в наступних тижнях скристалізували українські почування о. Перрідона. Щоденна зустріч з нахабністю окупанта, праця для молоді й активізація в українському суспільному житті перетворили його в щирого українського патріота. Глибокі симпатії до прибраної батьківщини були основою його діяльности.

Одним з перших досягнень о. Перрідона — ректора було створення зразкового дитячого хору й тамбурової оркестри учнів Малої Семінарії. Очарований українською народною піснею у виконанні хору Дм. Котка о. Перрідон наклонив його до праці в Малій Семінарії. Споміж численних виступів хору й оркестри Малої Семінарії вистачить згадати два: концерт для відзначення архипастирської праці Митрополита Кир Андрея, і виступ хору й оркестри на торжествах Міжнар. Євхаристійного Конґресу в Познані.

Окремою журбою о. Перрідона була справа побільшення приміщення. Найважливішим з тих плянів була організація власної й незалежної від польської шовіністичної куратарії середньої школи. Справа організації гімназії як інтеґральної частини Малої Семінарії давня. Основною перешкодою був брак фондів на будову. О. Перрідон поробив чимало заходів, щоб призбирати потрібну грошову суму в Голляндії. В міжчасі заіснувала наглячa потреба, що змусила нашу церковну владу зорганізувати гімназію тими засобами і в тому приміщенні, яке було. Її спричинила ліквідація польською владою українських гімназій в Тернополі і Рогатині. Це був болючий удар для цілої української спільноти, а зокрема для учнів, які не мали змоги продовжувати науку. Очі народу звернулися на особу Митрополита Андрея. Коли ж на інтервенції наших найвищих церковних і політичних чинників польська влада була глуха, Митрополит Андрей рішився скористати з конкордату між Польщею і Апостольською Столицею. На основі конкордату Католицька Церква мала право арганізувати власні школи, які не підпадали під зверхність польської влади. Приступлено до організації гімназії, починаючи від найвищих кляс восьмої і сьомої. Душею організації став о. Перрідон, який виявив при тому хист та енерґію. Його працьовитості і завзяттю треба завдячити, що кляси урухомлено вже по Великодні 1931, і можна було врятувати один шкільний рік.

По літніх вакаціях 1931 урухомлено й інші кляси гімназії Малої Семінарії у Львові і відкрито її філію в Рогатині.

Отець ректор завжди всім цікавився. Він відбував часті наради з учителями в справі зладження шкільних програм, достосованих до найновіших педагогічних та життьових вимог і потреб української людини в тогочасній політичній дійсності. Він завжди вказував на конечність вивчати французьку і англійську мови, щоб поширити культурний горизонт українця, який „дальше Відня не сягав". Старанною опікою огортав молодь. О. Перрідон находив час і на інші праці та на зв'язок із своїми голляндськими земляками, які цікавилися українськими справами і про всі важливіші події інформували заграницю. Ясно, що така діяльність о. Перрідона була сіллю в оці польської адміністрації, яка, не зважаючи на конкордат, заборонила о. Перрідонові перебувати в межах Польщі. Ця заборона це найкраща оцінка праці о. Перрідона.

Та хоч поза межами українських землях, Пакійний залишився до кінця свого трудящого життя вірним своїм молодечим ідеалам і служив їм якнайкраще. Цим заслужив собі на тривалу пам'ять і вдячність української суспільности.

Іван Тесля

● **В Ніґерії в Африці**, яка славилась, як „найдемократичніша африканська країна", переведено парляментарні вибори, які, за твердженням опозиційних діячів та західніх пресових звітодавців, були грубо пофальшовані в користь партії, яка стоїть при владі. Арештовано 10 опозиційних лідерів, яких мають судити за „спротив властям".

Розшуки

ПОШУКУЮТЬ

14046 — Цеслюк Микола Степанович з Оренбурга, СССР — сестру Ольгу (Степанівну) Михайлов, яка, після війни виїхала з Шангаю (Хіни) і має перебувати в Канаді або Америці.

14047 — Іван Кирилов Іванович з Чебоксари, Чуваської РСС — двоєрідного брата Михайла Кирилова Тихоновича, про якого від року 1941 нема вістки.

14048 — Чопчиц Адам Сидорович з міста Гродно, Білоруська ССР — свого брата Павла Чопчиц Сидоровича, який має перебувати в Канаді.

14049 — Евген Руснак з Румунії — братів Василя і Івана Руснак, які мають перебувати у Ванкувері, Б. К.

14050 — Никола Бахмат з Західньої Німеччини — знайомого Никифора Дмитрів син Степана з села Стара Жучка, Буковина, який ще з перед першої світової війни має перебувати в Канаді.

14051 — Степанія Свищ з Львова, Укр. РСР — родини Луку Демкова, який від 1913 року має перебувати в Америці.

Коли пишете до нас за адресою просимо не забути подати число того оголошення і залучити свою пожертву на видатки зв'язані з веденням розшуків. Просимо писати на адресу: Ukrainian Canadian Welfare Service 456 Main Street Winnipeg 2, Man. Canada

ТАРЗАН, ч. 5 518 Тарзан між мавпами!

A SCORE OF GREAT APES DANCED IN LEAPING FRENZY-- BEETLE-BROWED DROOLING BRUTES PREPARING FOR WAR!

SUDDENLY ALL ACTIVITY STOPPED, FOR THE BEASTS SAW A SMOOTH-SKINNED WHITE GIANT DROP INTO THEIR MIDST! 4-11-5518

Коло двадцяти великих мавп танцювали, дико й шалено підскакуючи. Нахмурені, слиняві бестії підготовлялися до війни!

Нагло вся їхня активність припинилася, бо тварюки побачили, як білий велетень із ніжною шкірою скочив між них.